

Prof. dr hab. Beata Przyborowska
Wydział Filozofii i Nauk Społecznych
Instytut Nauk Pedagogicznych
UMK w Toruniu

Toruń, 19.12.2025

**Ocena dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego
Pana Dra Marcina K. Gierczyka przygotowana w związku z ubieganiem się o stopień
doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika**

1. Informacje ogólne

Pan Doktor Marcin K. Gierczyk w 2010 roku ukończył studia licencjackie z pedagogiki, o specjalności opiekuńczo-socjalnej w Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka w Katowicach. Magisterium z pedagogiki o specjalności opiekuńczo-wychowawczej obronił na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Na tej samej Uczelni, na Wydziale Nauk Społecznych w 2016 roku został doktorem nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika na podstawie rozprawy: *Diagnoza i ewaluacja rozwiązań systemowych w zakresie kształcenia uczniów zdolnych na przykładzie Polski i Anglii: studium komparatystyczne*. Promotorką pracy była prof. dr hab. Ewa Jarosz, recenzentami: prof. dr hab. Tadeusz Pilch i prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik. Dysertacja doktorska została wyróżniona.

Dodatkowo Pan Gierczyk ukończył studia podyplomowe z zakresu interwencji kryzysowej oraz resocjalizacji i socjoterapii.

Jego kariera zawodowa związana była z instytucjami szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii i Polsce. Pracował w Uniwersytecie w Birmingham na stanowisku: Research Fellow. W latach 2017-2018 był asystentem, 2019 -2022 był adiunktem na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, na Wydziale Nauk Społecznych w Instytucie Pedagogiki. Od 01.12.2022 na tej Uczelni zatrudniony jest na stanowisku profesora uczelni. Ponadto był dyrektorem programowym (2023/2024) Oxford University „Summer in Oxford”. Aktualnie pełni funkcję Ogólnopolskiego Operatora Oświaty w Poznaniu jest ekspertem ds. ewaluacji projektu „Cyfrowa Szkoła”.

2. Ocena dorobku publikacyjnego po doktoracie

Dorobek Habilitanta obejmuje 50 publikacji, w tym 42 po uzyskaniu stopnia doktora. Jest to znaczący wzrost. W dorobku są: 2 monografie autorskie, 2 monografie współautorskie (w języku angielskim) i 1 monografia współredagowana, 7 rozdziałów w monografii pod redakcją, 3 raporty z badań, 1 wprowadzenie do współredagowanego numeru specjalnego, 26 artykułów naukowych, z czego 19 w języku angielskim opublikowanych w zagranicznych czasopismach z listy ministerialnej o punktacji od 40 do 100 punktów, w tym 13 z autorami zagranicznymi, 12 artykułów w czasopismach polskich. Liczba cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań (stan na 09.05.2025), Web of Science: 43; Scopus: 42; Google Scholar: 303 cytowania + 15 autocytowań; ResearchGate = 178. Indeks Hirscha: Web of Science: 2 Scopus: 3 Google Scholar: 7; ResearchGate: 5.

Po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitant wyróżnił pięć zróżnicowanych obszarów zainteresowań naukowych. Pierwszy obszar badawczy dotyczy problematyki zdolności w różnych kontekstach, w przestrzeni szkolnej i akademickiej. Drugi obszar zainteresowań naukowych dotyczy zagadnień z zakresu metodologii badań jakościowych prowadzonych w naukach społecznych. Trzeci wyróżniony obszar to dobrostan dzieci oraz problematyka przemocy i zaniedbania emocjonalnego. Czwarty obszar obejmuje szeroko pojętą edukację. Piąty dotyczy elitarnego szkolnictwa wyższego w Anglii.

Obszary znajdują odzwierciedlenie w publikacjach oraz w poniższych tekstach, wybranych przez Habilitanta do oceny. Do dokumentacji załączono 12 publikacji autorskich, współredakcyjnych i współautorskich.

Marcin Gierczyk, Joseph S. Renzull. NAUKI O WYCHOWANIU. STUDIA INTERDYSCYPLINARNE NUMER 2023/1(16)

Dobrostan uczniów uzdolnionych: co mówią badania naukowe? Systematyczny przegląd literatury

Artykuł przedstawia systematyczny przegląd 15 badań z lat 2005–2022 dotyczących subiektywnego i psychicznego dobrostanu dzieci i młodzieży uzdolnionej. Wyniki są niejednoznaczne ale niezwykle wartościowe poznawczo. Ukazują, że uzdolnienia nie stanowią jednoznacznie ani czynnika ryzyka, ani ochronnego dla poczucia dobrostanu. Większość badań nie wykazała istotnych różnic między uczniami uzdolnionymi a ich rówieśnikami o przeciętnych zdolnościach. Na dobrostan wpływają m.in. relacje rówieśnicze, klimat szkoły, poczucie skuteczności, perfekcjonizm, nastrój i inteligencja emocjonalna. Autorzy podkreślają znaczenie holistycznego podejścia oraz praktyk

edukacyjnych opartych na angażujących metodach, które wspierają rozwój i dobrostan uczniów.

Ewa Wojtyna, Marcin Gierczyk, 2025 by Routledge

Charting the Experience of Children and Adolescents Affected by Emotional Neglect, R.10 Taking care of neglected needs. Celem publikacji jest analiza mechanizmów i skutków zaniedbania emocjonalnego u dzieci i młodzieży oraz propozycje interwencji. Skutki obejmują podwyższony próg świadomości emocji, impulsywne reakcje, fragmentację osobowości, niską lub kruchą samoocenę oraz ryzyko zaburzeń psychicznych. Kluczowe czynniki ochronne to wsparcie rodziny, pozytywne relacje rówieśnicze i edukacja rodziców. Prewencja wymaga wczesnej identyfikacji problemu, psychoedukacji i profesjonalnego wsparcia. Publikacja jest bardzo wartościowa – integruje perspektywę neurobiologiczną, psychologiczną i społeczną. Zawiera model teoretyczny związanej z emocjonalnym zaniedbaniem doświadczoną w dzieciństwie. analizę ryzyka i czynników ochronnych oraz konkretne rekomendacje terapeutyczne.

Marcin Gierczyk, Dagmara Dobosz, *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka Vol. 23 Nr 4 (2024)* 123

Etyka badań partycypacyjnych z udziałem dzieci – wybrane wyzwania i rozwiązania. Celem badań zaprezentowanych w tekście była identyfikacja wyzwań etycznych w badaniach partycypacyjnych z dziećmi i młodzieżą (przegląd 26 artykułów z lat 2014–2024). Kluczowe problemy podjęte w publikacji to: uzyskanie świadomej zgody (dziecka i rodzica), ochrona prywatności, minimalizacja ryzyka retraumatyzacji, relacje władzy, autentyczność głosu dziecka. Autorzy zwracają również uwagę na wyzwania związane z różnicami kulturowymi, inkluzją grup marginalizowanych, negocjowanie zgody w trakcie badań i publikacja wyników. Artykuł jest kompleksowy, oparty na solidnym przeglądzie literatury. Wyróżnia się analizą kontekstu kulturowego i praktycznymi wskazówkami. Mocną stroną jest podkreślenie dynamiki władzy i potrzeby elastycznego podejścia do etyki w badaniach z dziećmi.

Dagmara Dobosz , Marcin Gierczyk and Garry Hornby, *Journal of Research in Special Educational Needs*, 2022.

Parental perspectives of home-schooling of children with special educational needs and disabilities during the COVID-19 pandemic: a review. Artykuł bazuje na przeglądzie 11 badań (2020–2021) dotyczących doświadczeń rodziców uczących w domu dzieci z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEND) w czasie pandemii. Wnioski są bardzo użyteczne dla polityki edukacyjnej i wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysowych: wzmocnienia współpracy rodzic-szkola, opracowania wytycznych dla edukacji zdalnej w sytuacjach kryzysowych oraz zwiększenie dostępności narzędzi cyfrowych dostosowanych do potrzeb dzieci z SEND.

Marcin Gierczyk and Rui Diao, International Journal of Chinese Education, May-August 2021.

Socio-educational contexts of Gaokao exam: A qualitative retrospective study.

Celem artykułu jest analiza postrzegania egzaminu Gaokao przez studentki topowych chińskich uniwersytetów. Stwierdzono, że okres przygotowań postrzegany jest jako czas ogromnych wyrzeczeń, ale generalnie dominują pozytywne oceny egzaminu. Gaokao jest postrzegany jako „relatywnie sprawiedliwy” system selekcji, mimo nierówności regionalnych i różnic w zasobach edukacyjnych. Egzamin kształtuje ścieżkę edukacyjną i zawodową, jest kluczowym punktem zwrotnym w życiu młodych ludzi. Mocną stroną tekstu jest pogłębiona analiza jakościowa oraz osadzenie w kontekście kulturowym i historycznym egzaminu. Artykuł ma wartość poznawczą i kulturową, ale ograniczoną użyteczność dla reform systemowych – wymaga dalszych badań, w tym ilościowych.

Marcin Gierczyk, Maciej Karwowski, Fred Paas & Robert H. Tai, THE JOURNAL OF EXPERIMENTAL EDUCATION

STEM Workshop Learning: Content Load Effects on Cognitive, Interaction, and Emotional Outcomes.

Artykuł ukazuje wyniki badań dotyczące wpływu redukcji treści w warsztatach STEM na wyniki poznawcze, emocje i interakcje uczniów (13–14 lat). W badaniach wykorzystano eksperyment. Stwierdzono, że najlepsze wyniki poznawcze uzyskano w grupie z umiarkowaną redukcją treści (potwierdzenie teorii obciążenia poznawczego). Główną rekomendacją z badań jest optymalizacja treści w warsztatach STEM. Wyniki badań są bardzo przydatne dla projektowania warsztatów STEM – pokazują, że umiarkowana redukcja treści zwiększa efektywność.

Marcin Gierczyk, Edyta Charzyńska, Dagmara Dobosz, Hewilia Hetmańczyk, Ewa Jarosz, Child Indicators Research (2022)

Subjective Well-Being of Primary and Secondary School Students During the COVID-19 Pandemic.

W artykule zawarto analizę subiektywnego dobrostanu (SWB) dzieci w Polsce podczas drugiej fali pandemii COVID-19, z wykorzystaniem profili latentnych. Wnioski z badań wskazują, że większość dzieci utrzymała umiarkowany lub wysoki SWB mimo pandemii oraz na relacje rodzinne, które są kluczowe dla dobrostanu. Do pozytywów tekstu zaliczam dużą próbę badawczą, rzetelne narzędzia, nowoczesną analizę (LPA), praktyczne implikacje dla interwencji.

Marcin Gierczyk & Garry Hornby, PREVENTING SCHOOL FAILURE: ALTERNATIVE EDUCATION FOR CHILDREN AND YOUTH

Summer Learning Loss: Review of Research and Implications for Remediation of Post-Pandemic Learning Loss.

W tekście zawarto systematyczny przegląd literatury (2010–2022) dotyczącej zjawiska „summer learning loss” (SLL) i jego znaczenia dla strat edukacyjnych po pandemii. Wyniki wskazują, że SLL jest dobrze udokumentowany, szczególnie w USA; dotyczy głównie matematyki i czytania a najbardziej narażeni są uczniowie z rodzin o niskim statusie SES, uczniowie z trudnościami w czytaniu (skala strat: średnio 1 miesiąc nauki, większe różnice w grupach defaworyzowanych). Ukazano strategie przeciwdziałania: programy letnie, dostęp do książek, tutoring – skuteczność zależy od jakości i personalizacji. Artykuł

potwierdza, że brak jest jednoznacznych dowodów na „uniwersalne rozwiązanie” dla strat pandemicznych.

Marcin Gierczyk and Steven I. Pfeiffer, Journal of Advanced Academics 2021, Vol. 32(4)

The Impact of School Environment on Talent Development: A Retrospective View of Gifted British and Polish College Students.

Celem artykułu jest ukazanie retrospektywnych opinii uzdolnionych studentów z Polski i Wielkiej Brytanii na temat wpływu środowiska szkolnego na rozwój talentów. Wykorzystano analizę jakościową, wywiady pogłębione. Uzyskano interesujące i wartościowe wyniki i wnioski z badań: między innymi brytyjskie szkoły oceniane są jako bardziej wspierające niż polskie, wskazano na brakujące systemowe wsparcie w Polsce ucznia zdolnego, „jednolity” model nauczania, brak przygotowania nauczycieli do pracy z uzdolnionymi.

M. Gierczyk, A. Gromkowska-Melosik, S. Scott, C. Parker

The Snowball Sampling Strategy in the Field of Social Sciences. Contexts and Considerations, Przegląd Badań Edukacyjnych. nr 36 (1/2022)

Artykuł omawia strategię doboru próby metodą „snowball sampling” (dobór kuli śnieżnej) w badaniach społecznych, szczególnie w paradygmacie jakościowym. Autorzy przedstawiają: genezę i zastosowanie metody, charakterystykę oraz typologie. Wskazano na takie wady metody jak: brak reprezentatywności, ryzyko stronniczości (selection bias), ograniczoną możliwość generalizacji oraz wpływ relacji społecznych na odpowiedzi oraz na przykłady zastosowań. Artykuł zawiera pogłębioną analizę kontekstu jakościowych badań. Jest bardzo wartościowy dla badaczy jakościowych, dobrze osadzony w literaturze, ale nie daje praktycznych narzędzi do oceny jakości próby.

Marcin Gierczyk and Garry Hornby

Twice-Exceptional Students: Review of Implications for Special and Inclusive Education, Educ. Sci. 2021, 11

Artykuł jest systematycznym przeglądem literatury (15 badań z lat 2000–2020) dotyczącej edukacji uczniów „dwukrotnie wyjątkowych” (twice-exceptional), czyli jednocześnie uzdolnionych i posiadających niepełnosprawność (np. ADHD, dysleksja, zaburzenia ze spektrum autyzmu). Celem artykułu jest analiza doświadczeń nauczycieli i uczniów oraz implikacji dla edukacji włączającej. To solidny przegląd badań, dobrze ugruntowany teoretycznie, istotny dla praktyki edukacyjnej, ale wymaga dalszych badań ilościowych.

Michaela Wright, Franziska Reitegger, Manja Veldin, Maša Vidmar, Katarzyna Borzucka-Sitkiewicz, Marcin Gierczyk, Katarzyna Kowalczyńska-Grabowska, Barbara Gasteiger-Klicpera, Child Indicators Research (2025) 18:1–31

What Makes Me Happy and What Worries Me? A Cross-national Comparison of Stressors and Resources for Stress Relief Among Youth

W artykule przedstawiono wyniki badania w ramach projektu Erasmus+ (me_HeLi-D) dotyczące stresorów i zasobów wśród młodzieży (12–15 lat) w Austrii, Polsce i Słowenii. Celem była identyfikacja najczęstszych stresorów i zasobów w celu opracowania cyfrowego programu promocji zdrowia psychicznego. Przedstawiono interesujące rekomendacje: treści programów powinny uwzględniać relacje, szkołę, samoocenę, a także promować zasoby takie jak aktywność fizyczna, sztuka, kontakt z naturą. Bardzo

aktualne i praktyczne badanie, dobrze wpisane w kontekst edukacji i zdrowia psychicznego, ale ograniczone pod względem reprezentatywności.

Podsumowując: przedstawiony do oceny dorobek publikacyjny Dra Marcina K. Gierczyka jest interesujący, choć tematycznie nieco rozproszony. Podjęte tematy są innowacyjne oraz związane z bieżącymi problemami edukacyjnymi. To rodzi niebezpieczeństwo powierzchowności analiz. Tylko niektóre publikacje dotyczą głównego obszaru i osiągnięcia naukowego. Wszystkie przedstawione do oceny publikacje są współautorskie, co wskazuje na wysokie kompetencje związane z nawiązywaniem relacji, tworzeniem zespołów badawczych, prowadzeniem badań oraz zdobywaniem doświadczeń na polu międzynarodowym. Jednak te badania nie są według mojej wiedzy o dorobku kontynuowane i pogłębiane. Praca zespołowa w nauce ma dużo zalet (synergia wiedzy i kompetencji, innowacyjność, większa efektywność ale też ma pewne braki (trudności w ocenie wkładu, kompromisy decyzyjne). Brakuje mi tu w przedstawionym do oceny dorobku samodzielnej publikacji, w której ta ocena mogłaby być bardziej obiektywna z mojej strony.

3. Ocena zgłoszonego do zaopiniowania dorobku naukowego

Tytuł osiągnięcia naukowego:

(Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy):

Gierczyk M. (2025) Uniwersytet w Oksfordzie - socjalizacja, selekcja i sukces społeczny. Studium teoretyczno-empiryczne. Wyd. Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Katowice.
DOI: <https://doi.org/10.31261/PN.4225>

Recenzenci wydawniczy:

prof. dr hab. Zbyszko Melosik (Uniwersytet Adama Mickiewicza)

prof. dr hab. Tomasz Gmerek (Uniwersytet Adama Mickiewicza)

Przedmowa:

Prof. Paulina Kewes (Uniwersytet w Oksfordzie).

Książka *Uniwersytet w Oksfordzie. Socjalizacja, selekcja i sukces społeczny. Studium teoretyczno-empiryczne* autorstwa Marcina Gierczyka, stanowi pogłębioną analizę historyczną, teoretyczną i empiryczną funkcjonowania jednej z najbardziej prestiżowych instytucji edukacyjnych na świecie. Autor, który swój warsztat akademicki doskonalił

m.in. na Uniwersytecie Oksfordzkim, przedstawia historię uniwersytetu kolegalnego, wyjaśnia jego unikalną i bogatą strukturę i sposób działania, a następnie koncentruje się na jego obecnej sytuacji w obliczu wyzwań po Brexicie. Książka jest szczególnie interesująca dla polskich badaczy ponieważ, opierając się na szeroko zakrojonych badaniach, pokazuje działanie uniwersytetu, o którym wielu słyszało, ale niewielu wie. Jej argumentacja oparta jest na osobistej wiedzy autora o tym miejscu oraz na wywiadach z absolwentami, oferując unikalny wgląd w Oksford poprzez pryzmat ludzkich doświadczeń.

CZĘŚĆ I: KONTEKSTY TEORETYCZNE I HISTORYCZNE

Monografia dzieli się na dwie główne części. Pierwsza część jest poświęcona teoretycznym i historycznym kontekstom elitarnego szkolnictwa wyższego w Anglii. Autor koncentruje się na kategoriach socjalizacji, selekcji i sukcesu społecznego. Książka przedstawia ewolucję Uniwersytetu Oksfordzkiego w czterech historycznych okresach transformacji, począwszy od uniwersytetu średniowiecznego, poprzez anglikański, aż do Oksfordu w epoce imperium i współcześnie. Uniwersytet ucieleśnia tradycyjny ideał elitarniej instytucji, charakteryzującej się bliską relacją na linii nauczyciel–student, zapewnianą przez system kolegalny. W analizie rankingu uniwersyteckiego podkreśla się, że Oksford niezmiennie utrzymuje pozycję "światowej klasy", często zajmując czołowe miejsca, co czyni go symbolem wybitności. Struktura organizacyjna Oksfordu jest dwupoziomowa, składająca się z uniwersytetu (zarządzanego przez Radę i Kongregację) oraz niezależnych i samorządnych kolegiów. Każdy student jest przyjmowany do jednego z 39 kolegiów (lub 4 stałych prywatnych akademików). W kontekście dostępu do uniwersytetów elitarnie szkolnictwo wyższe odgrywa rolę w reprodukcji społecznej. Mimo widocznej ekspansji dostępu dla osób z grup mniejszościowych (np. wzrost odsetka studentów z mniejszości etnicznych do 28,8% w latach 2019-2023), nadal istnieje nierówność klasowa. Książka odwołuje się do koncepcji merytokracji, zgodnie z którą sukces powinien opierać się na zasługach, a nie na przywilejach. Dysproporcje płciowe ulegają zmniejszeniu; w 2018 roku Oksford po raz pierwszy przyjął więcej kobiet niż mężczyzn, a w roku akademickim 2022/2023 kobiety stanowiły 53,1% studentów

CZĘŚĆ II: PERSPEKTYWA ABSOLWENTÓW I WNIOSKI Z BADAŃ

Część empiryczna monografii opiera się na badaniach jakościowych wśród absolwentów Oksfordu, reprezentujących elity polityczne, gospodarcze i zawodowe. Głównym celem było zrozumienie, jak absolwenci postrzegają społeczne funkcje uczelni i jej rolę w ich rozwoju indywidualnym oraz karierze. Wyniki badań wskazują, że wybór Oksfordu był często podyktowany chęcią uzyskania rozpoznawalnego i wartościowego dyplomu, który był postrzegany jako karta przetargowa w przyszłej karierze, a także prestiżem i dostępnością wsparcia finansowego. Wpływ na decyzję miały także rodzinne tradycje edukacyjne (wykształcenie rodziców) oraz zachęta ze strony nauczycieli i kontakty ze "znaczącymi innymi". Absolwenci różnie definiują pojęcie elity; część odżegnując się od jej tradycyjnego, arystokratycznego rozumienia ("stara elita"), skłaniając się ku "nowej elicie", definiowanej przez wykształcenie, wysokie zarobki i prestiż zawodowy. Uczelnia zapewnia absolwentom świadomość uprzywilejowania, ale często jest to postrzegane z pokorą, a nie arogancją, choć niektórzy przyznają, że dyplom może budzić w innych zazdrość lub uprzedzenia. Fundamentem nauczania jest system tutoringowy, który absolwenci postrzegają jako "absolutny fenomen" i synonim najwyższego poziomu

kształcenia,. Umożliwia on bliski kontakt z naukowcami i rozwija umiejętności krytycznego myślenia oraz argumentacji. Elementami socjalizacji są również tradycje, takie jak formalne kolacje, które mimo hierarchicznego układu budują poczucie wspólnoty między studentami a wykładowcami. W trakcie studiów kształtują się też cechy charakteru, takie jak pokora i pewność siebie, choć jednocześnie studenci narażeni są na wysoki stres psychiczny, prowadzący m.in. do syndromu oszusta. W kontekście kariery zawodowej absolwenci są zgodni, że dyplom z Oksfordu działa jak "wytrych" w procesie rekrutacji do prestiżowych firm (np. banków inwestycyjnych), gdyż pracodawcy wykorzystują prestiż uczelni do wstępnej selekcji. Sukces jest efektem synergii Oksfordu i rodziny. Mimo to, niektórzy absolwenci zetknęli się ze zjawiskiem "przeedukowania" i "zbyt wysokich kwalifikacji" w późniejszej karierze. Absolwenci mają podzielone zdania co do głównej roli edukacji wyższej. Część uważa, że instytucje elitarne (jak Oksford) powinny pełnić funkcję selektywną, kreując elity. Inni natomiast twierdzą, że edukacja powinna przede wszystkim służyć wyrównywaniu szans, stanowiąc "mnożnik siły" dla każdej jednostki, niezależnie od jej pochodzenia. Uniwersytet Oksfordzki jest postrzegany jako "wielki wyrównywacz", który łączy ludzi z różnych grup, a jego absolwenci są przygotowani do pełnienia funkcji lidarskich w różnych dziedzinach. Wnioski z badań wskazują, że Oksford jest jednocześnie uniwersytetem zwyczajnym i absolutnie nadzwyczajnym. Jego rola jako źródła brytyjskich elit jest niekwestionowana, a jednocześnie mechanizm tworzenia elit powinien iść w parze z działaniami promującymi sprawiedliwość społeczną i wyrównywanie możliwości.

Podsumowując, publikacja wyróżnia się na tle innych opracowań unikalnym wglądem w funkcjonowanie Uniwersytetu Oksfordzkiego, szczególnie jest to wartościowe dla polskiego czytelnika. Jej nowatorstwo wiąże się z ciekawą osobistą perspektywą i metodologią. Ponadto, część badawcza została przetłumaczona na język angielski i stanowi integralną część książki jako załącznik. O słabszych stronach publikacji pisze sam Autor. Wnioski odnoszą się "wyłącznie do grupy absolwentek i absolwentów Oksfordu", którzy udzielili wywiadu, i nie mogą być przenoszone na inne obszary.

Wkład rozważań zawartych w książce Marcina Gierczyka *Uniwersytet w Oksfordzie. Socjalizacja, selekcja i sukces społeczny. Studium teoretyczno-empiryczne* do polskiej pedagogiki i innych nauk społecznych można odnieść do kilku kluczowych obszarów. Po pierwsze dostarczenie unikalnej wiedzy o Oksfordzie polskiemu czytelnikowi stanowiąc niezastąpione kompendium wiedzy na temat jednej z najbardziej złożonych i fascynujących instytucji akademickich na świecie. Po drugie uchwycenie elitarności przez polskiego badacza, który wnosi do polskiego dyskursu unikalną, *insiderską* perspektywę na mechanizmy socjalizacji, selekcji i sukcesu społecznego w kontekście elitarnych instytucji. Po trzecie książka stanowi studium teoretyczno-empiryczne, w którym autor rekonstruuje rolę Oksfordu jako źródła brytyjskich elit. Analiza ta jest istotna dla polskiej pedagogiki, ponieważ pozwala odnieść się do światowych trendów w formowaniu się elit i mechanizmów reprodukcji społecznej, które stanowią ważny obszar badawczy w pracach polskich socjologów i pedagogów (jak to jest w przypadku cytowanych przez Gierczyka badaczy z Polski). Po czwarte cenne jest ukazanie analizy systemu kolegiального i tutoringowego, które mogą służyć jako punkt odniesienia dla polskiej pedagogiki akademickiej. System tutoringowy, opisywany jako „absolutny fenomen” i element personalizowanej edukacji, sprzyjający rozwojowi krytycznego myślenia i zdolności argumentacyjnych.

Podsumowanie: przedstawiona monografia zarówno w warstwie teoretycznej, jak i empirycznej świadczy o wysokich kompetencjach badawczych, dojrzałym warsztacie naukowym i ogromnej wiedzy na temat podjętej problematyki. Książka wnosi do polskiej pedagogiki rzetelną i pogłębioną analizę mechanizmów tworzenia elit poprzez edukację, wykorzystując najbardziej prestiżową instytucję na świecie jako studium przypadku. Jest to unikalne połączenie wiedzy historycznej, analizy teoretycznej i zakulisowych doświadczeń empirycznych.

4. Odniesienie do wybranych kryteriów oceny osiągnięć naukowych i badawczych kandydata ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Inne parametry oceny dorobku naukowego dr Marcina K. Gierczyka kształtują się następująco:

- Kierowanie międzynarodowymi i krajowymi projektami badawczymi oraz udział w takich projektach.

Habilitant był kierownikiem w 2 projektach badawczych, asystentem Kierownika w 1 projekcie oraz uczestnikiem 2 zespołów badawczych.

1. Tytuł projektu: Czy mniej znaczy więcej? Efektywność warsztatów STEM w zależności od ich intensywności i rozbudowania (Miniatura NCN 2023) – rola: kierownik.
2. Tytuł projektu: Twice-Exceptionals: Let's Realize Gifted and Talented Students with Learning Disabilities (EU 2024/25) – rola: Kierownik polskiego Zespołu
3. Tytuł projektu: Mental Health Literacy and Diversity. Enhancing Mental Health and Resilience through digital Resources for Youth (EU 2022/25) – rola: asystent kierownika.
4. Tytuł projektu: Transform 4 European Research and Innovation (EU 2021/24) – rola: wykonawca.
5. Tytuł projektu: Acting in Context by Training the Trainers in Social Empowerment (NAWA 2019/22) – rola: uczestnik.
6. Tytuł projektu: Professional development of the Staff of the Univeristy (FRSE 2022) rola: uczestnik.
7. Tytuł projektu: Artificial Intelligence in Mathematics, Art, and Science for Children Noyce Cornell Trust USA), rola: głos doradczy.

- Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową albo artystyczną.

Nagrodzenie brązowym medalem za edukacyjno-szkoleniową grę planszową *Ile wart jest Twój pomysł?* Zespołu w składzie: dr Joanna Foryś, dr Marcin Gierczyk, dr Łukasz Chajec na Międzynarodowej Wystawie Własności Intelektualnej, Wynalazczości, Innowacji i Technologii IPITEX 2023 w Bangkoku w Tajlandii.

- Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

Od czasu uzyskania stopnia naukowego doktora Habilitant wziął czynny udział w 17 wydarzeniach naukowych w tym 9 zagranicznych.

Podsumowując część dotyczącą wybranych kryteriów oceny dorobku naukowego, można stwierdzić, że Habilitant spełnia w kryteria oceny osiągnięć osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Aktywnie uczestniczy w życiu naukowym. Jest kierownikiem grantów badawczych oraz uczestniczy w kilku innych jako badacz. Uzyskuje nagrody.

5. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzującego wiedzę oraz dotyczącego współpracy międzynarodowej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora

Do osiągnięć habilitanta w wyróżnionych zakresach działalności należą:

- Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych i krajowych.

Habilitant jest członkiem zespołu badawczego w międzynarodowym projekcie *Children's Worlds* oraz zespołu badawczego w projekcie *Development of a framework for long-term and sustainable inclusion of migrant and refugee children in education*. Projekt finansowany jest przez Komisję Europejską i realizowany przez UNICEF we współpracy z miastem Katowice, miastem Wrocław oraz Ministerstwem Edukacji.

- Udział w komitetach organizacyjnych międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych.

Habilitant był członkiem komitetów organizacyjnych i naukowych 5 konferencji, w tym 2 międzynarodowych.

- Udział w konsorcjach i sieciach badawczych

Członek stowarzyszenia ERNAPE-PL- polska sieć badawcza rodzice w edukacji.

- Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism.

Pan Doktor jest Redaktorem w czasopiśmie zagranicznym: Cogent Education (Taylor & Francis oraz członkiem kilku rad redakcyjnych czasopism naukowych (Web of Science and SCOPUS): Child Indicators Research (Springer). IF=2.5; Gifted Child Quarterly (SAGE) = IF 2.9; Child Abuse & Neglect (Elsevier) = IF = 4.8 ; Child Protection and Practice (Elsevier); Children and Youth Services Review (Elsevier) = IF = 3.3; Journal for the Education of the Gifted (SAGE) -IF – 1.8; Gifted Education International.

- Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych.

Habilitant jest członkiem 3 organizacji naukowych: Członek stowarzyszenia - The International Society for Child Indicators¹ Członek stowarzyszenia - The McGill Centre for Research on Children and Families (CRCF) w Uniwersytecie McGill w Kanadzie.

- Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki.

Habilitant jest niezwykle zaangażowany w liczne aktywności dydaktyczne dla studentów i doktorantów w ramach modułu oraz zajęć fakultatywnych.

Był kierownikiem pracy przedwdrożeniowej realizowanej w ramach programu Inkubator Innowacyjności 4.0, będącego częścią programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach projektu pozakonkursowego pt. „Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacja wyników prac B+R w jednostkach naukowych i przedsiębiorstwach”, finansowanego z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020 (Działanie 4.4). Celem projektu było stworzenie planszowej gry edukacyjnej kooperacyjnej.

Jest Inicjatorem modułu dla doktorantów. Redaktor, recenzent i członek Rady Naukowej Czasopisma, który został wybrany przez doktorantów na rok akademicki 2024/2025.

Zajęcia są kierowane do doktorantów pragnących zgłębić tajniki pracy naukowej z perspektywy redaktora czasopism oraz recenzenta. Kurs przygotowuje uczestników do efektywnego i etycznego działania w środowisku naukowym. Zajęcia są prowadzone w języku angielskim.

W ramach Międzynarodowej Szkoły Letniej dla doktorantów na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu „International Summer School: Scientific Excellence – Origins, Research Results” od 2019 roku (pięć edycji) pełni funkcję eksperta prowadzącego warsztaty metodologiczne, a także współprowadzi sesje plenarne oraz dyskusje.

W latach 2017, 2019 i 2020 aktywnie uczestniczył w Śląskim Festiwalu Nauki, prowadząc liczne warsztaty.

W ramach Uniwersytetu Otwartego w Uniwersytecie Śląskim prowadził 3 edycje warsztatów dla nauczycieli.

- Opieka naukowa nad studentami.

W roku akademickim 2021/2022 był tutorem 3 studentów w Uniwersytecie Śląskim.

W latach 2022, 2023, 2024 był członkiem komisji rekrutacyjnej do Szkoły Doktorskiej UŚ. Wypromował 10 magistrów oraz 30 licencjatów.

- Opieka naukowa nad doktorantem w charakterze promotora pomocniczego.

W latach 2018–2022 pełnił funkcję promotora pomocniczego w zakończonym pozytywnie przewodzie doktorskim mgr Magdaleny Bieli-Cywki. Promotorem pracy doktorskiej była prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik.

- Staże w zagranicznych ośrodkach lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich.

Habibant odbywał liczne staże w zagranicznych ośrodkach naukowych. W 2025 odbył krótkoterminowy staż naukowy na Uniwersytet w Houston (USA), w ramach projektu: *Optimizing Learning in STEM Workshops: Effects of Content Load on Cognitive Outcomes, Student-Educator Interactions, and Emotional Experiences*. Kolejny staż naukowy odbył w 2023 – Department of Psychology, Friedrich-Alexander-University Erlangen-Nuremberg. W ramach projektu: “Research Capital of Universities”. W 2019 odbył wizytę konsultacyjną w Uniwersytecie w Oxfordzie w ramach projektu: “Stratification Function of the University of Oxford”. Kolejne wizyty odbyły się: w ramach ministerialnego

projektu „Mistrzowie Dydaktyki” - Uniwersytet w Oslo oraz w 2018 roku w University of Oxford w ramach projektu: Leisure time of students and promoting a healthy lifestyle: the example of the University of Oxford.

W ramach programu Erasmus Habilitant odbył 5 wyjazdów szkoleniowych - 5 dniowy: Complutense University of Madrid (Hiszpania); The National Institute for Childhood, Malta , ASKORIA School (Francja) oraz wizyty studyjne: University of Southern Denmark; Amigo Foundation - Spain , HE2B Campus Defré -Brussels ,Salesiani per il Sociale – Italy.

- Wykaz uczestnictwa w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny.

Umowa ramowa dla recenzenta w NCNiR

- Wykonane ekspertyzy lub inne opracowania na zamówienie. Udział w zespołach eksperckich lub konkursowych

(2021) Członek zespołu eksperckiego na zlecenie Urzędu Miasta Katowice w ramach projektu „Młodzi Robią Metropolię”.

(2023 –2029) Ekspert ds. ewaluacji w projekcie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2030”, nr FEWP.06.06-IZ.00-0002/23. Jest to projekt Województwa Wielkopolskiego realizowany przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu w partnerstwie z Ogólnopolskim Operatorem Oświaty, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027. Głównym celem projektu jest podniesienie do 2029 r. jakości edukacji na każdym szczeblu

- Recenzowanie publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych

Habilitant jest niezwykle aktywny w recenzowaniu publikacji: Child Indicators Research (Springer); Gifted Child Quarterly (SAGE); Children and Youth Services Review (Elsevier); Child Protection and Practice (Elsevier); The Internet and Higher Education (SAGA); Gifted Education International (SAGA); Human Relations (SAGA); Humanities & social sciences communications; Discover Psychology (Springer); International Journal of Inclusive Education (Taylor & Francis); Recenzent propozycji wydawniczych w wydawnictwie Routledge; Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka i inne.

Podsumowując: z zaprezentowanej dokumentacji wynika, że Habilitant jest niezwykle aktywny na każdym z ocenianych pól. Marcin Gierczyk spełnia wszystkie kryteria oceny osiągnięć w ocenianym w tym miejscu dorobku. Aktywizuje środowisko studenckie i doktoranckie. Współpracuje z sukcesami z otoczeniem zewnętrznym i edukacyjnym. Jest wysoko oceniany przez otoczenie zewnętrzne. Uczestniczył w licznych stażach i programach Erasmusa. Uczestniczy w pracach prestiżowych czasopism. Recenzuje publikacje w renomowanych czasopismach. Często występuje jako ekspert w wielu zespołach badawczych. Spełnia również kryterium bycia opiekunem naukowym prac magisterskich oraz był promotorem pomocniczym w przewodach doktorskich. Jest kierownikiem, wykonawcą uczestnikiem programów i projektów badawczych krajowych i międzynarodowych.

Konkluzja:

Analiza przedłożonej dokumentacji upoważnia mnie do potwierdzenia, że zaprezentowany dorobek, świadczy o tym, że Habilitant spełnia wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. **W związku z powyższym stwierdzam, że w moim przekonaniu, dorobek naukowy Pana dra Marcina Gierczyka spełnia wymogi wskazane w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2023 r. poz. 212 i tym samym wnoszę o nadanie Kandydatowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.**

Beata Przyborska